

Maaseutujen & kaupunkien

SYMBIOOSI

Ihmisten elämänlaatua ja
elinkeinojen elinvoimaa

Mitä tarkoitetaan kaupunkien ja maaseutujen symbioosilla?

Maaseutujen ja kaupunkien symbioosi tarkoittaa niiden välistä moniulotteista vuorovaikutusta, josta molemmat osapuolet hyötyvät. Kaupunkien ja maaseutujen vastakkainasettelu ei ole hedelmällistä, sillä ilman niiden välistä symbioosia systeemi ei toimi. Symbioosi on välttämätöntä yhteiskunnalle.

Tässä työssä on tarkasteltu kaupunkien ja maaseutujen välistä symbioosia kymmenen elementin kautta. Elementit ovat toisiaan läpileikkaavia, mutta jokaisesta niistä voi löytää omia, uniikkeja näkökulmiaan. Yhteistä kaikille elementeille on se, että jokaisessa kaupungit ja maaseudut vuorovaikuttavat aktiivisesti keskenään.

Tällä selvityksellä korostetaan, että kaupunkien ja maaseutujen vastakkainasettelu on tarpeetonta. Ne ovat toisistaan riippuvaisia ja toisistaan hyötyvä kokonaisuus, joka lomittuu ja elää tiiviissä vuorovaikutuksessa, symbioosissa.

Työn on toteuttanut WSP Finland Oy MTK:n toimeksiannosta. Työryhmään ovat kuuluneet professori Jorma Mäntynen, tekniikan tohtori Jarkko Rantala sekä diplomi-insinöörit Riku Huhta ja Riina Isola.

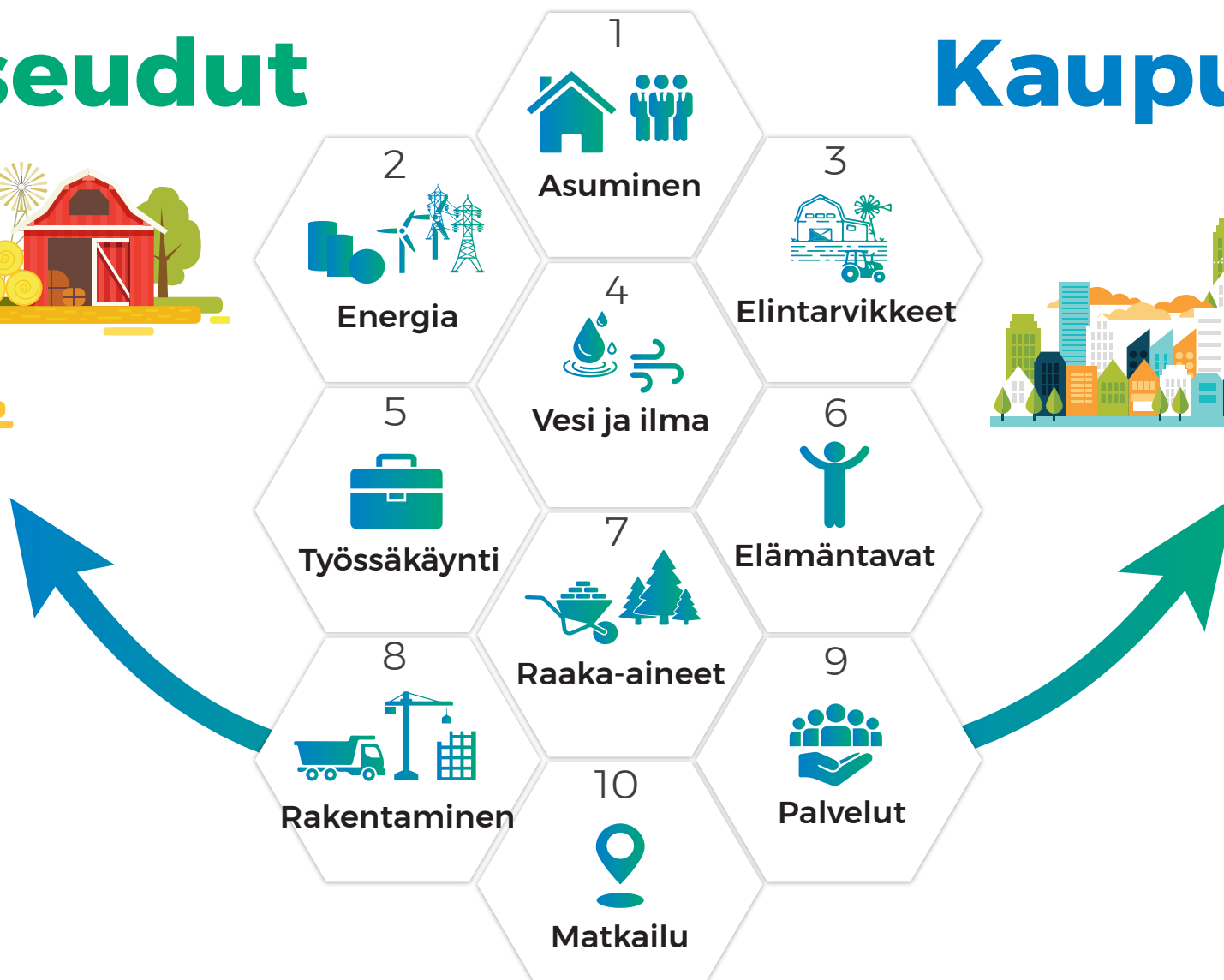
10

SYMBIOOSIN ELEMENTTIÄ

Maaseudut

Kaupungit

1. ASUMINEN

Asumisen, olemisen ja yrittämisen vapaus ovat tärkeitä nyky-yhteiskunnassa. Ihmiset voivat asua joustavasti maaseudulla tai kaupungissa riippuen elämäntilanteestaan. Osan aikaa vuodesta voidaan viettää kaupungissa ja loput ajasta maaseudulla, tai päinvastoin. Kaupungeissa asumisen hintataso kasvaa ja maaseudun edullistuu, mikä näkyy asuntojen hintojen polarisaationa, mutta myös mahdollisuutena esimerkiksi toteuttaa unelma maaseudulle muutosta. Asumisen edellytykset muuttuvat ja vaihtelevat paikkakunnittain.

Maaseutu kiinnostaa

Maaseudulla asuminen kiinnostaa yhä enemmän. Yli puolet suomalaisista nuorista haluaisi asua tulevaisuudessa kaupunkien läheisellä maaseudulla lähempänä luontoa.

Kuhmonen 2014. Turun yliopisto

Monipaikkaisuus yleistyy

Ihmisillä on useita merkityksellisiä paikkoja, joissa asutaan vuorotellen. Koti voi sijaita kaupungissa tai maalla ja tilanteesta riippuen voi tehdä etätöitä maalta kaupunkiin tai päinvastoin. Monipaikkaisuus ilmenee erityisesti suomalaisten mökkeilyssä. Mökkejä on yli 500 000 ja mökkien varustelutaso on parantunut vuosi vuodelta. Toisaalta Suomessa yhä useampi omistaa mökin sijaan kaupungin keskustassa kakkosasunnon, jota käytetään mm. viikonloppureissuilla. Monipaikkaisuuden yleistyminen kasvattaa tarvetta sille, että ihmiset voivat rakentaa ja muuttaa haluamaansa paikkaan.

Huovari 2018. PTT

Dynaaminen väestö muuttaa väkilukuja

Väestöarvioissa arvioidaan yleisesti kaupunkien väestö yläkanttiin ja maaseudun alakanttiin. Heinäkuussa lähes 450 000 ihmistä asuu muualla kuin asunnossaan. 51 % Suomen pinta-alasta on kausittaisia alueita.

Huovari 2018. PTT

Etätyö kasvussa

Etätyön tekeminen on moninkertaistunut 2000-luvulla. Vuonna 2017 säännöllisesti etätöitä teki noin viidennes palkansaajista. Kaupungeissa asuvat tekevät huomattavasti useammin etätöitä kuin maaseudulla asuvat. Strategisesti merkittävät laajakaista- ja 5G-investoinnit luovat yhä parempia edellytyksiä mobiililyönteille.

Pitkänen & Strandell 2018. SYKE

KAUPUNKI-MAASEUTU- LUOKITUKSEN MUKAISET VÄESTÖMÄÄRÄT

1,7 milj.

32 %

Sisempi
kaupunkialue

1,4 milj.

27 %

Ulompi
kaupunkialue

0,6 milj.

11 %

Kaupungin
kehysalue

0,3 milj.

6 %

Maaseudun
paikallis-
keskukset

0,4 milj.

7 %

Kaupungin
läheinen
maaseutu

0,6 milj.

12 %

Ydinmaaseutu

0,3 milj.

6 %

Harvaan asuttu
maaseutu

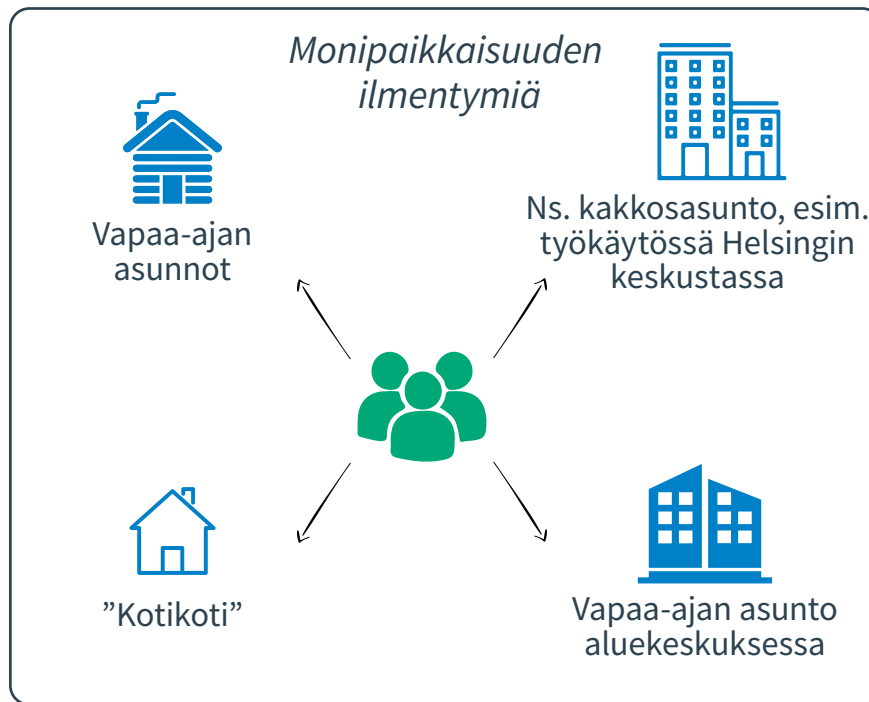
ILMIÖT

1. ASUMINEN

KESKIVÄKILUVUN JA TILASTOIDUN VÄKILUVUN EROTUS HEINÄKUUSSA 2016

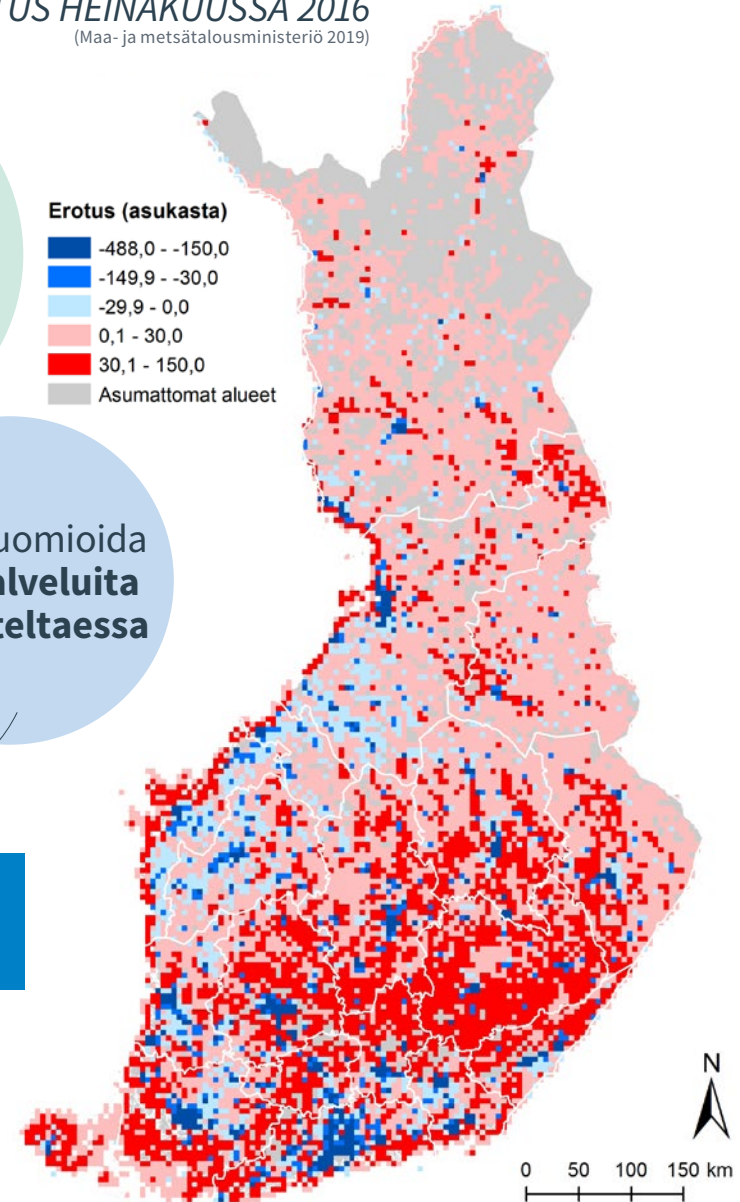
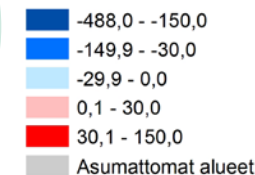
(Maa- ja metsätalousministeriö 2019)

Heinäkuussa
**maaseudun
väestön määrä
moninkertaistuu** ja
vastaavasti vähenee
kaupungeissa

Tulee huomioida
mm. **palveluita
suunniteltaessa**

Erotus (asukasta)

DYNAAMISEN VÄESTÖN SUOMI

Kaupungistuminen ei tarkoita maaseudun autioitumista

2005-2016 kausiväestö on kasvanut harvaan asutulla maaseudulla **37 %**

Ydinmaaseudulla ja harvaan asutulla maaseudulla **yli 10-kertainen** väestö heinäkuussa verrattuna tammikuuhun

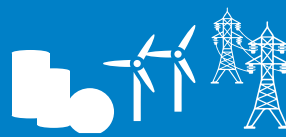
Väkiluvun tilastointi ei kerro koko totuutta väestöstä

Alueellisesti esimerkiksi Etelä-Savossa on keskimäärin koko heinäkuun ajan noin **32 000 asukasta enemmän** kuin maakuntaan on tilastoitu pysyviä asukkaita.

Valokuituverkon suunnittelu on puutteellista

Maaseudun tilastoidusta väkiluvusta valokuitu oli vuoden 2017 tammikuussa saatavilla **52 %:lla** asukkaista, mutta heinäkuussa vain **26 %:lla** asukkaista

2. ENERGIA

Kaupunkien energiantuotanto on maaseutujen raaka-aineiden varassa. Kaupungit puolestaan luovat kysyntää raaka-aineille ja luovat työpaikkoja energiasektorille sekä välillisesti myös muille sektoreille. Tuulivoimalat sijaitsevat maaseudulla. Metsiä hyödynnetään ja tuulivoimaloita rakennetaan sekä huolletaan käyttämällä maaseutujen yksityisteitä. Turpeen vähenevä energiakäyttö ei poista sen huoltovarmuuskriittistä puolta: poikkeusoloissa sen merkitys kaupunkien kriittisten kohteiden ylläpidossa korostuu. Biokaasun käyttö tulee lisääntymään merkittävästi 2020-luvulla. Vuonna 2019 kaasua tuotettiin Suomessa kaksinkertaisesti. Biokaasun tuotantopotentiaali on pääasiassa maaseudun raaka-aineissa, mutta myös kaupunkien jätteissä.

Uusiutuvan energian rooli korostuu

Tavoitteena on, että uusiutuvan energian osuus loppukulutuksesta nousee yli 50 prosenttiin 2020-luvulla. Suomen energia- ja ilmastostrategiassa tavoitellaan erityisesti metsähakkeen, tuulivoiman ja liikenteen biopolttoaineiden käytön merkittävää lisäystä. Bioenergian merkitys tulee korostumaan entisestään myös EU:n vuotta 2030 koskevien sitoumusten myötä.

Energia ja ilmastostrategia 2016. TEM

Suomalaiset kaupungit tavoittelevat hiilineutraaliutta

Energiantuotanto on merkittävin osa tavoitetta, joka saavutetaan vain biopohjaisilla ja muilla uusiutuvilla energiamuotoilla hyödyntämällä. Maaseutujen energiapolitiikka on merkittävästi kasvanut, kun uusiutuvien energialähteiden osuutta kasvatetaan.

mm. HINKU-kuntaverkosto 2020

Paikallisen energiantuotannon mahdollistaminen

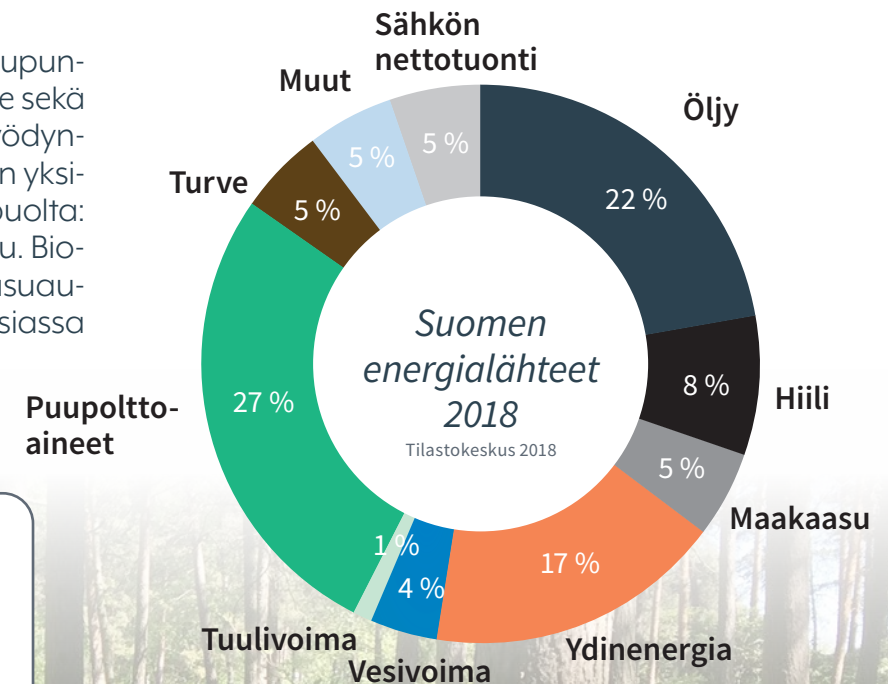
EU:n 2018 käyttöön tulleen RED II-direktiivin yhtenä tavoitteena on edistää paikallisia kuluttajien tai yhteisöjen muodostamia energiayhteisöjä, jotka voivat tuottaa sähköä tai polttoainetta paikallisesti esim. biokaasusta.

Valtioneuvosto 2019

Liikenteen biopolttoaineiden tarve kasvaa

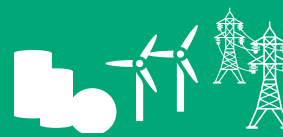
Liikennesektorin ilmastotavoitteisiin pääseminen edellyttää biopolttoaineiden osuuden kasvua. EU on asettanut tieliikenteen polttoaineille 14 prosentin uusiutuvan energian tavoitteen vuodelle 2030. Suomi on asettanut 20 prosentin kansallisen jakeluvuorituksen vuodelle 2020 ja 30 prosentin velvoitteen vuodelle 2030. Myös muiden liikennemuotojen biopolttoaineiden tarve on kasvussa, mikä tulee kasvattamaan biopohjaisten tuotteiden kulutusta.

Autoalan tiedotuskeskus

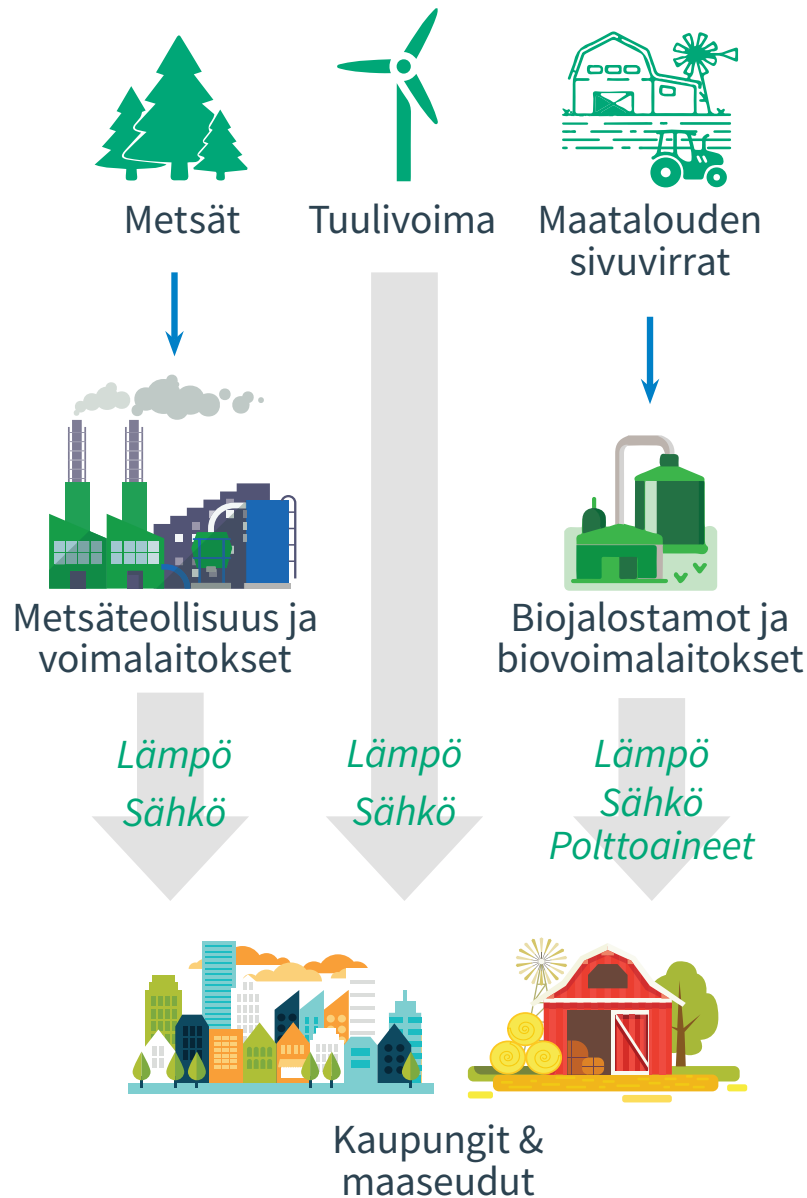
**Kaupunkien
hiilineutraaliustavoitteet
edellyttävät maaseutujen
biopohjaisia raaka-aineita**

ILMIÖT

2. ENERGIA

ESIMERKKI UUSIUTUVAN ENERGIAN ALKUPERÄSTÄ

TAMPEREEN SÄHKÖLAITOS

mm. Naistenlahden voimalaitoksen
uusi kattila voi käyttää
100 % puupolttoainetta

KAUPUNKISEUDULTA
KYSYNTÄÄ

MAASEUDULTA
TARJONTAA

LÄMPÖÄ

Pirkanmaan metsät
lämmittävät
kaupunkiseutua

Puupohjaisen energian
kokonaiskäyttö yli
miljoona kuutiometriä
Pirkanmaalla

Keskimäärin
35 hakerekkaa
päivässä
Naistenlahden
voimalaitokseen

TYÖTÄ

Metsäteollisuus
työllistää yli
9 000 henkilöä
Pirkanmaalla

3. ELINTARVIKKEET

Ruoka tulee maalta, mutta kulutus tapahtuu pääosin kaupungeissa. Alkutuotantoyritysten lisäksi myös 2/3 Suomen elintarvikeyrityksistä sijaitsee maaseudulla. Elintarviketeollisuus työllistää noin 34 000 henkilöä, ja alan välillinen työllistävyys on suuri. Elintarviketeollisuuden yrityksiä on Suomessa noin 1800 ja lähiruokayrityksiä noin 1000.

Kiinnostus lähellä tuotettuun ruokaan on viime aikoina lisääntynyt. Turvallisella ja ilmastoystävällisellä ruualla on positiivisia vaikutuksia sekä tuottajille että kuluttajille. Lyhyet ja paikalliset elintarvikeketjut ovat joustavia ja niillä pystytään ennakoimaan tuotteiden menekkiä. Tämä voi vähentää ruokahävikkiä ja toisaalta mahdollistaa tuottajille paremman tuoton.

Maaseutu tarjoaa kaupunkilaisille myös mahdollisuuden osallistua oman ruokansa hankkimiseen marjastuksen, sienestyksen, kalastuksen ja metsästyksen muodossa.

Luke 2019, MUA 2011, Puupponen 2009, Puupponen & Taipale 2008

Kuluttajälähtöisyys huomioitava

Kuluttajien vaatimukset elintarvikkeiden ominaisuuksia ja laatua kohtaan kasvavat. Toisaalta elintarvikemarkkina polarisoituu, minkä vuoksi sekä kalliiden premium-tuotteiden että halvempien elintarvikkeiden kysyntä kasvaa. Kotimainen elintarviketeollisuus houkuttelee kuluttajia ja on maailman mittakaavassa ilmastoystävällistä, puhdasta ja eläinten hyvinvoinnin huomioivaa.

Lähiruoasta tullut osa arkea

Luomu- ja lähiruoka ovat vakiintumassa trendistä pysyväksi ilmiöksi. Monet kuluttajat arvostavat lähellä tuotettua ruokaa, jonka tuotantoketju on läpinäkyvä ja kuljetusmatka lyhyt. Tämä näkyy kaupunkien markettien ja ravintoloiden valikoimassa.

Elintarvikeviennin kasvu

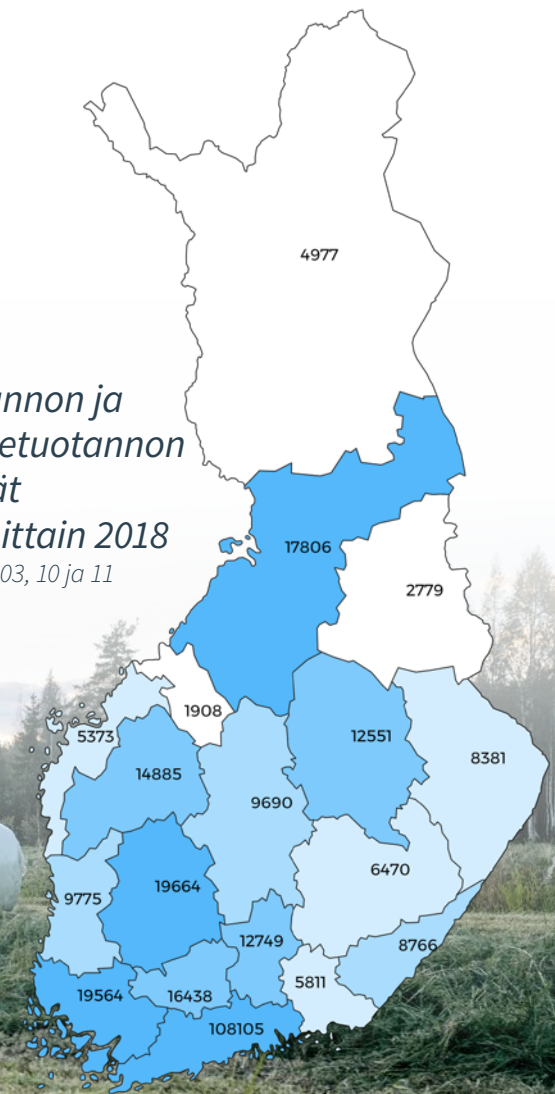
Maailmalla arvostetaan suomalaisten hyvää ravitsemuksellista osaamista ja elintarvikkeiden korkeaa hygieenistä laatua. Elintarviketeollisuuden liikevaihto oli vuonna 2018 yli 11 miljardia euroa. Vienti puolestaan oli vuoden 2019 ennakkotietojen mukaan 1,75 miljardia euroa, mikä on ennätyskellistä. Vuoden 2019 ensimmäisellä vuosipuoliskolla 13,7 % verrattuna edellisvuoden lukemiin. Mm. Kiina on voimakkaasti kasvava markkina Suomelle.

ETL 2019

Alkutuotannon ja elintarviketuotannon työntekijät maakunnittain 2018

TOL-luokat 01, 03, 10 ja 11

Tilastokeskus

”RANSKASSA ON YMMÄRRETTY, ETTÄ KUN MAASEUTU VOI HYVIN, PARIISISSA SYÖDÄÄN HYVIN JA MONIPUOLISESTI”

-keittiöpäällikkö Ari Ruoho, ravintola Nokka

ILMIÖT

3. ELINTARVIKKEET

RAVINTOLA NOKKA

Helsingin Katajanokalla sijaitsevan ravintola Nokan tarjoilema korkealle arvostettu sesonkiruoka saapuu ravintolaan ympäri Suomen lukuisilta pientiloilta ja Sallan metsistä.

poroa
Sallan Villiporo

NOSTOJA
RAVINTOLAN
ELINTARVIKKEIDEN
ALKUPERÄSTÄ

villasikaa
Kohonen Farm

juustoja
Peltolan juustola

luomulihaa
Laidun Hereford

luomuyrttejä
Ahlbergin puutarha

härkäpapuja
Gobbas Gård

kalaa
Piipanoja

luomukasviksia
Svarfvarsin luomutila

Ravintola Nokka

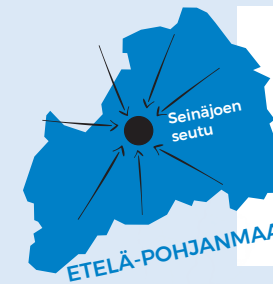
Keittiöpäällikkö/ravintoloitsija Ari Ruoho on aktiivimetsästäjä ja osallistuu ravintolassa käytettävän riistan hankintaan.

Lähiruoan edistäminen mm. julkisissa ruokahankinnoissa tukee **maaseudun työllisyyttä** ja mahdollistaa **korkealaatuisen, kansainvälisiä matkailijoita kiinnostavan ravintolatoiminnan** kaupungeissa.

Lähiruokaa saadaan vain, jos maaseudun hyvinvointi turvataan.

ETELÄ-POHJANMAAN ELINTARVIKETUOTANTO

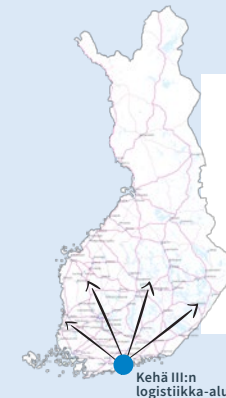
Maatalous-elintarvikeklusterin merkitys on suuri. Toimiva ja alueellinen kokonaisuus maaseudulla takaa myös kaupunkien ruokahuollon.

Alkutuotantoa maaseudulla, kuljetukset Seinäjoen seudun elintarviketuotantoon mm. Atria ja Valio

Elintarviketuotanto
Elintarvikkeiden kuljetus Seinäjoen seudulta Kehä III:n alueelle kaupan logistiikkakeskuksiin

Kehä III:n alueen kaupan logistiikkakeskuksista jakelu valtakunnallisiin kauppaketjuihin ja kauppoihin

4. VESI JA ILMA

Suomen ilman- ja vedenlaatu on maailman parhaimmista. Keskimääräinen suomalaisen vedenkulutus on 155 litraa vuorokaudessa. **Talousvesi kulkeutuu kaupunkeihin pääosin maaseudulta, usein pitkiäkin matkoja.** Sen lisäksi myös Suomen järvet, joet ja rannikko ovat tärkeitä virkistyskäytölle, kuten uimiselle, veneilylle ja kalastukselle. Jätevedenpuhdistamot sijaitsevat yleensä isommissa kaupungeissa ja taajamissa. Niissä käsitellään sekä kaupunkiseudun että ympäröivän maaseudun jätevedet.

Maaseutujen ilma on puhdasta, ja tämän merkitys matkailussa ja virkistyskäytössä on suuri. Kaupungeissa ilmanlaatu vaihtelee, minkä myötä on alettu kiinnittää huomioita mm. liikenteen lähipäästöihin. Ilmastonmuutoksen myötä myös hiilidioksidipäästöjä pyritään vähentämään tai sitomaan. Maankäyttösektorit eli maa- ja metsätalous ylläpitävät hiilensidontaa. Maaperän hiilikunnosta ja kasvukunnosta huolehtiminen ja kasvillisuuden uudistaminen kompensoi maankäyttösektoreiden ja muun yhteiskunnan päästöjä. Keskeisenä tekijänä on nähtävä fossiilisen raaka-aineen korvaaminen uusiutuvalla biomassalla, joka kierrättää hiilensä takaisin.

MTK 2019, Motiva 2019

**VUONNA 2017 SUOMEN
METSIEN PUUSTO JA
MAAPERÄ SITOIVAT
27 MILJ. TONNIA CO₂-EKV.
HIILTÄ**

Maa- ja metsätalousministeriö 2019

Puhdas vesi ja ilma vetovoimatekijöinä

Kaupungissa asuvat viettävät valtaosan ajastaan sisätiloissa. Tärkeä osa virkistystä on saada viettää aikaa luonnossa puhtaasta ilmasta nauttien. Kaupunkeja ympäröivä maaseutu tarjoaa tähän mahdollisuuden lähellä kotia.

Vapaa-ajan asunnot sijaitsevat usein maaseudulla vesistöjen äärellä. Luonnossa liikkuminen ja luontomatkailu ovat kasvataneet suosiotaan. Puhdas ilma ja vesi ovat myös kansainvälisiä matkailijoita houkuttelevia tekijöitä.

Kotimainen päästökompensointi kasvattaa suosiotaan

Yritykset ja yksityiset henkilöt ovat alkaneet kompensoida toiminnastaan aiheutuvia päästöjä. Tarjolla on yhä enemmän myös erilaisia päästökompensointipalveluja. Niiden avulla päästöjen tuottajat voivat hyvittää päästöjään investoimalla suomalaisiin metsiin, soihin ja peltoihin.

Yli 60 % metsänomistajista on kiinnostunut korvausta vastaan tuottamaan hiilensidontapalveluita, mikäli markkinat olisivat olemassa. Suomen 600 000 yksityisestä metsänomistajasta yhä useampi asuu kaupungissa.

MTK 2019, Metsätutka-kysely, MHY 2019

ILMIÖT

4. VESI JA ILMA

PÄIJÄNNETUNNELI

- PÄÄKAUPUNKISEUDUN RAAKAVESI

Päijännetunneli johtaa raakavettä Päijänteestä Helsingin seudulle. Se turvaa yli miljoonan asukkaan riittävän ja puhtaan raakaveden saannin.

Tunneli alkaa Päijänteen eteläpäästä, Asikkalanselältä. Tunneli päättyy Silvolan tekoaltaan luo lähellä HSY:n Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitosta. Etelä-Päijänteen veden laatu on lähellä luonnontilaista ja hyvä esimerkki vuosikymmeniä jatkuneen vesiensuojelutyön tuloksista. Vettä riittää Päijänteessä, sillä tunneliin otetaan vain noin prosentti Kymijokeen muuten menevästä keskivirtaamasta.

HSY 2018

TAIMITEKO -KOTIMAISTA HIILIKOMPENSOINTIA

Taimiteko on suomalainen hanke, jonka tavoitteena on tarjota yrityksille ja yksityishenkilöille keinon kompensoida hiilidioksidipäästöjään lisäämällä hiilinieluja Suomeen. Taimia istuttavat suomalaiset nuoret.

Taimitekojen tavoitteena on työllistää suomalaisia nuoria sekä lisätä Suomen metsien hiilinieluja istuttamalla taimia alueille, jotka eivät ole olleet enää vuosikymmeniin aktiivisen metsä- tai maatalouden piirissä.

4H. 2019

Suomessa
100 000 ha
potentiaalista
metsitettävää aluetta

Tavoitteena istuttaa
10 000 ha uutta metsää
vuoteen 2030 mennessä

Uusia puita
20 milj. kpl

5. TYÖSSÄKÄYNTI

Työssä käydään kaupunkien ja maaseutujen välillä. Itä- ja Pohjois-Suomea pidetään usein vapaa-ajan ja raaka-aineiden Suomena, mutta myös maakunnissa on paljon työpaikkoja, esimerkiksi vientiä harjoittavia teollisuusyrityksiä ja palvelualojen työpaikkoja.

Harvaan asutulla maaseudulla työttömyysaste on korkea, mutta toisaalta maaseudulla on paljon tekemättömiä työmahdollisuuksia. Ulkomaisen työvoiman ja kausityövoiman osuus on maaseudulla suuri. Kaupunkien läheiseltä maaseudulta pendelöidään usein kaupunkiin töihin. Erityisesti asiantuntijoiden pendelöinti kaupungeista maaseudulle on kuitenkin myös lisääntynyt (PTT).

Kaupungistuminen vaikuttaa työvoimaan

Kaupungistuminen johtuu sen taustalla vaikuttavista tekijöistä. Kaupungeissa mm. kestävä liikkuminen ja palvelut on tehokkaampi järjestää. Kaupungeissa on myös suuret työmarkkinat ja koulutusmahdollisuudet. Maaseudulla on työvoimapulaa vähäisen työvoiman tarjonnan ja kohtaanto-ongelmien vuoksi (PTT 2019). Kaupungistumisen myötä asumisen kustannukset keskustoissa ovat kasvaneet ja pendelöintimatkat pidentyneet. Junassa tai bussissa tehdään yhä useammin töitä kodin sijaitessa kauempana työskentelykohteista.

Ilmiönä kaupungistuminen on joissain Euroopan kaupungeissa, kuten Pariisissa, saavuttanut lakipisteensä. Monipaikkaisuus, etätyömahdollisuudet ja kaipuu luonnon pariin voivat myös Suomessa muuttaa kaupungistumista. Tämä edellyttää kuitenkin maaseudun palvelurakenteiden turvaamista.

Mobiilityö ja etätyö kasvattaneet suosiotaan

Etätyön tekeminen on moninkertaistunut 2000-luvulla. Vuonna 2017 säännöllisesti etätyötä teki noin viidennes palkansaajista. Etätyötä tekevät pääasiassa ylemmät toimihenkilöt. Haukkalan (2011) mukaan kaupungeissa asuvat tekevät huomattavasti useammin etätyötä kuin maaseudulla asuvat. Mobiilitöiden olosuhteet paranevat entisestään joukkoliikenteen ja tietoliikenneyhteyksien parantuessa.

Sutela ja Lehto 2014; TEM 2018

Tavoitteena kattavammat laajakaistat ja mobiiliverkot

Suomen digitaalisen infrastruktuurin strategian tavoitteena on, että jokaisella kansalaisella on mahdollisuus nopeaan laajakaistayhteyteen. Myös nopeat 4G- ja 5G-yhteydet voivat parantaa etätöiden mahdollisuuksia.

Suomi on maaseudun nopeissa verkkoyhteyksissä Euroopan heikoimpia. Tähän tarvitaan nopeaa parannusta. Markkinaehtoisesti verkot eivät synny, vaan tarvitaan julkista apua ja yleispalveluvelvoitteen nostoa. Hyviä esimerkkejä toimivista ratkaisuista ovat internet-hotellit ja etätyöpisteet esim. matkailukeskuksissa tai kylätaloilla.

Valtioneuvos ja TEM

Suomessa
400 000
liikeyritysten
toimipaikkaa

kaupungeissa
250 000

maaseuduilla
150 000

Tilastokeskus 2019

ILMIÖT

5. TYÖSSÄKÄYNTI

Digitaaliset ja joukkoistetut liikennepalvelut mullistavat kuljetuskenttää niin maaseudulla kuin kaupungeissa

TYÖMATKATUET

Työn perässä toiselle paikkakunnalle muuttaminen ei aina ole mahdollista esimerkiksi perhesyistä. Myös puolisolle pitäisi löytyä työpaikka tai iäkkäät vanhemmat tarvitsevat apua. Toisella paikkakunnalla työskentelyä helpottamaan **on saatavilla yhteiskunnan tukea** työmatkakulujen verovähennysoikeuden, ja yli 100 km päässä kotoaan työskentelevälle myös työasuntovähennyksen muodossa.

YHTEISET TYÖMATKAT

Maaseutupaikkakunnilla on tehty erilaisia työmatkakokeiluja päivittäistä pendelöintiä helpottamaan. Esimerkiksi lin kunnassa Oulun pohjoispuolella on vuonna 2017 kokeiltu nopeaa bussiyhteyttä lin ja Oulun välillä. Pohjois-Savossa puolestaan on meneillään kokeilu, jossa työmatkabussi ajaa Iisalmen ja Vieremän väliä. Tällä pyritään **helpottamaan Vieremän metallialan yritysten työvoimapulaa.** Vuoteen 2021 kestävä kokeilun järjestäjinä toimivat Iisalmen kaupunki, Vieremän kunta ja Pohjois-Savon ELY-keskus. Ylen mukaan työmatkakokeilussa linja-auton kyytiin on saatu jopa vanhoja autoilijoita.

6. ELÄMÄNTAVAT

**JOKA KOLMANNEN
SUOMALAISEN
HAAVEKOTI SIJAITSEE
MAASEUDULLA**

Taloustutkimus 2016

23 % asuisi suuren kaupungin reunamilla ja 28 % pikku-kaupungissa tai taajamassa

Maaseudulla on mahdollisuudet hiilineutraaliin elämään ja alueellisiin hiilensidontamalleihin

Tällä hetkellä tietoisuus maapallon ja elollisen luonnon huolestuttavasta tilasta määrittää vahvasti nuorten sukupolvien elämäntapaa. Entisaikojen maaseutumainen elämäntapa on alkanut uudelleen kiinnostaa. 1960-luvun maaseudun elämäntapaa ei voi eikä pidä toteuttaa sellaisenaan, vaan nykyinen yhteiskunta ja toimintamallit luovat elämäntavoille raamit. **Yli kolmanneksella suomalaisista on kaksoisidentiteetti** eli he kokevat olevansa sekä kaupunkilaisia että maalaisia (LUKE). Työn luonteen muuttuminen vaikuttaa elämäntapaan paljon. Työ- ja vapaa-aika sekoittuvat varsinkin asiantuntijatyössä ja työ on yhä enemmän paikasta riippumattomaa, mikä mahdollistaa **elämäntapojen symbioosin**.

Suomessa aineellinen hyvinvointi on kansainvälisesti korkeaa tasoa, vaikka työttömyys ja taloudelliset ongelmat ovat osalle väestöstä merkittäviä turvallisen elämän rajoitteita. Aineellisten tarpeiden täytyttyä ihminen alkaa kiinnittää huomiota **henkiseen hyvinvointiin**. Suomen elinkeinojen rakennemuutos, pitkään jatkunut maan sisäinen muuttoliike maaseudulta kaupunkiseuduille ja kansainväliset trendit muovaavat ihmisten käsitystä hyvinvoinnista sekä ohjaavat ihmisten elämäntapoja.

Elämäntapaan kuuluva digitaalisuus mahdollistuu eri keinoilla

Ilomantsin kunnan Ilonet Oy on rakennuttanut kunnan alueelle kattavan laajakaistaverkon, johon jokaisella kuntalaisella on mahdollisuus liittyä. Valokuituverkko on satsaus tulevaisuuteen, jossa palvelut siirtyvät yhä enemmän verkkoon. Nyt verkko-opiskelu ja etätyö ovat mahdollisia myös taajaman ulkopuolella asuville.

Ilonet.fi

Kestävä kehitys arkipäiväistyy

Arjen helppouden ohella ihmiset pyrkivät yhä kestävämpään elämäntapaan. Ilmastoteot ja -tietoisuus ovat kasvussa, mikä vaikuttaa kuluttajien käyttäytymiseen ja vaatimuksiin. Ihmisten toimintatavat ovat myös sosiaalisesti ja kulttuurillisesti kestäviä. Ympäristövaikutusten minimointi on muodikasta ja sen huomaa mm. kuluttajatuotteiden paketoinnista ja yritysten toiminnasta.

Työn mobiilius ja paikkariippumattomuus mahdollistavat luonnonläheisen elämän

Mobiilityöskentely ja suurten ikäluokkien eläköityminen mahdollistavat nykyistä pidempien kausien viettämisen maaseudulla tai vastaavasti kaupunkiseudulla. Vuonna 2017 säännöllisesti etätyötä teki noin viidenneks palkansaajista. Työn murros mahdollistaa johdannossa mainitun kaksoisidentiteetin, jonka myötä mm. tietotyöläiset voivat yhä useammin työskennellä lähempänä luontoa.

Pitkänen & Strandell 2018. SYKE

Kaupunkimaista ja luonnon läheistä elämäntapaa yhdistellään

Kaupunkielämän sykkeen ja luonnon kokemisen yhdistäminen on monella tavoitteena. Kaupunkimainen ja maaseutumainen elämäntapa voivat vaihdella säännöllisellä rytmillä tai kausittaisesti. Vuonna 2014 suomalaisista 55 % halusi asua lähimaaseudulla. Lähimaaseudulla luonto on lähellä ja kaupungin palvelut helposti saavutettavissa.

ILMIÖT

6. ELÄMÄNTAVAT

Ranskassa merkkejä asennemuutoksesta

Ranskan Pariisissa kaupungistuminen on hidastumassa ja jopa kääntymässä muualle muuttoon.

- **59 648 ihmistä** on muuttanut pois Pariisista 2011-2016
- Kyseessä erityisesti nuoret perheet & asiantuntijat, jotka eivät enää halua tehdä uraa rahan perässä
- **88 % 26-35 -vuotiaista** ylemmistä toimihenkilöistä harkitsee muuttavansa pois Pariisista
- **57 % Ranskan kaupunkilaisista** haaveilee muuttamisesta lähemmäs luontoa

Pienemmät seudut houkuttelevat pääkaupunkiseudun asukkaita ja yrittäjiä paremmalla elämänlaadulla, luonnolla, edullisemmalla hintatasolla, suuremmilla asunnoilla, yrittäjiä tukevilla innovaatio-, työllistämisen- ja rahoituspalveluilla sekä tervetulopaketeilla (ilmainen 'lomamatka' alueelle, paikallisten tuotteiden maistelua, paikallisiin yrityksiin tutustumista yms.)

INSTITUT D'ÉTUDES OPINION ET MARKETING EN FRANCE ET À L'INTERNATIONAL 2019
Cadremploi 2018
Insee 2018

Ihmisten elämäntapoihin vaikuttaa sisäinen palo, joka kumpuaa arvoista ja asenteista. Toisaalta elämäntapoihin tuovat rajoitteita tai mahdollisuuksia ulkoiset tekijät, jotka pohjautuvat usein valtakunnallisiin päätöksiin ja ohjauskeinoihin.

7. RAAKA-AINEET

Suomelle ulkomaankauppa on merkittävä tulonlähde ja hyvinvoinnin luoja. Suomalaiset raaka-aineet tulevat valtaosin metsistä, pelloilta ja kaivoksista. Vientiteollisuuden raaka-aineista lähes 70 % sijaitsee maaseudulla, josta ne kuljetetaan tehtaisiin jalostettaviksi ja tuotteet edelleen vientisatamiin tai kotimarkkinoiden logistiikkakeskuksiin. Vientiteollisuus työllistää koko toimitusketjussa, raaka-aineiden hankinnassa maaseudulla ja tietotyönä kaupungeissa.

Maaseutujen raaka-aineesta syntyvät vientieurot hyödyttävät sekä kaupunkilaisia että maaseudulla asuvia. **Metsien tuotteet ovat jatkuvasti läsnä kaupunkilaisen arjessa.** Lämpöpatterissa lämpönä, vaatteissa puukuituna, elintarvikkeissa sellujohdannaisina, asunnoissa parkettina ja vessassa paperina. Jokainen suomalainen on jatkuvasti yhteydessä metsäperäisiin tuotteisiin.

Elintarviketeollisuus on vahvaa kotimarkkinateollisuutta. Ulkomaille elintarvikkeita vietiin 1,6 miljardilla eurolla vuonna 2018 ja osuus on kasvussa. Elintarvikkeiden kulutus on luonnollisesti suurinta väestökeskittymissä eli kaupunkiseuduilla. Maaseudulta saatavasta raaka-aineesta hyötyvät siis hyvin suuresti myös kaupunkilaiset sekä viennin kautta sekä kaupunkilaiset että maaseudun asukkaat.

Maaseudun raaka-aineet mahdollistavat kaupunkien ja maaseudun hyvinvoinnin

Biotalous kasvussa

Olemassa olevien luonnon kiertojen hyödyntämistä mm. biokaasun tuotannossa. Biokaasua tuotetaan maa- ja metsätalouden raaka-aineista ja yhdyskuntien jätteistä. Suomen tavoitteena on 50 000 kaasuautoa vuonna 2030.

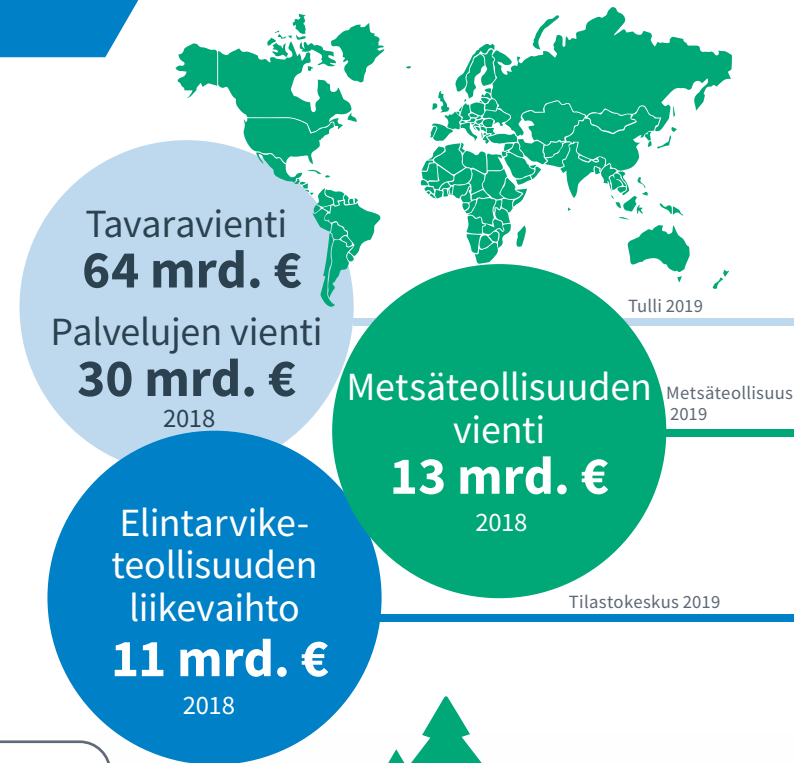
Kiertotalous mullistaa liiketoimintaa

Raaka-aineita käytetään nyt ja tulevaisuudessa yhä pidempään ja tehokkaammin. Niiden arvo säilyy ja haittavaikutukset ympäristölle pienenevät. Esimerkiksi rakentamisessa huomioidaan jo suunnittelussa, että materiaalit voidaan uusiokäyttää.

Suomen erityinen etu on mahdollisuus bio-kiertotalouteen. Taloudessa tarvitaan jatkuvasti myös uutta raaka-ainetta. Suomessa ne voidaan tuottaa kestävästi luonnonvaroilla, samalla myös kiertotalouteen panostaen.

Liikenne sähköistyy

Liikenteen ajoneuvot sähköistyvät varsinkin kaupungeissa, jossa kysyntä niille on suurinta. Sähköistymisen myötä akkuminaalien määrä kasvaa ja edellyttää luonnonvarojen suurempaa käyttöä. Suomessa tämä tarkoittaa mm. litiumoksidin kaivamista.

Suomessa on **600 000** yksityistä metsänomistajaa, joista yhä useampi kaupunkilaisia

ILMIÖT

7. RAAKA-AINEET

UUDET SUOMALAISET SELLUN KÄYTTÖKOhteet

Kotkamills

Kahvikupit

- Asiakkaina mm. Lavazza

Sulapac

Pillit, pakkausmateriaalit, ja henkarit.

- Asiakkaina mm. Lumen ja Berner

Kestävä ioncell-kuitu

Tekstiilikuituja monista raaka-aineista, kuten puuvillasta ja jättepahvista.

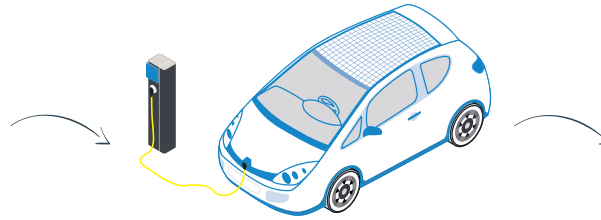
Kotkamills, Sulapac & Aalto-yliopisto 2019

Sähköisen liikenteen, kuten henkilöautojen, bussien ja potkulautojen akkujen materiaalit hankitaan ympäri maailmaa. **Suomessa Keliber louhii Kaustisten maaperästä litiumhydroksidia** mm. sähköautojen akkujen valmistusta varten.

Keliber 2019

SÄHKÖINEN LIIKENNE

Maaseudun raaka-aineet mahdollistavat liikenteen sähköistymisen

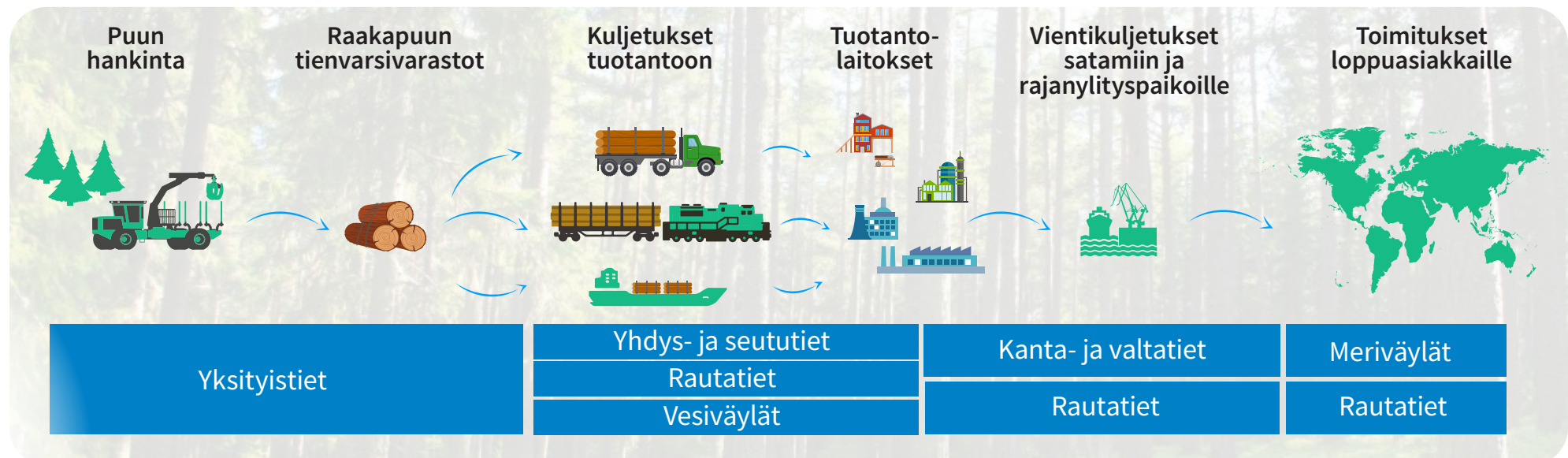

Sähköinen liikenne on kantamaltaan ja lähipäästöttömyyden vuoksi houkuttelevinta kaupunkiseuduilla, missä sen kasvu onkin ollut nopeinta.

Suomen tavoitteena on saada **250 000 täyssähkötai hybridiautoa** vuoteen 2030 mennessä ja useat kaupungit tavoittelevat sähköistä bussiliikennettä.

LVM 2018

Metsäteollisuuden kuljetusketju osoittaa, että koko liikenneverkosta tulee huolehtia

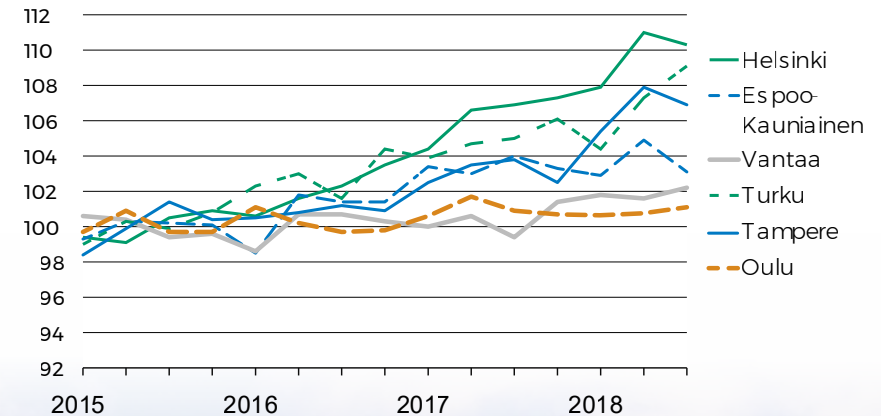

8. RAKENTAMINEN

ASUNTOJEN HINTOJEN KEHITYS 2015-2019 SUURISSA KAUPUNGEISSA

Tilastokeskus

Voimakas kaupungistuminen on kasvattanut merkittävästi rakentamisen kysyntää kasvukeskuksissa. Rakentaminen edellyttää yhä suurempia määriä rakennusmateriaaleja, joita hankitaan yhä kauempaa rakentamiskohteista, pääosin maaseudulta. Rakennusmateriaalien kysynnän kasvaessa kasvaa myös maaseudun raaka-aineiden merkitys. Myös materiaalien uusiokäyttö, ja eliniän pidentyminen ovat yleistymässä. Kaupunkien kysyntä luo tarvetta maaseudun rakentamishankkeille, kuten biovoimalaitoksille, tuulivoimaloille, logistiikkaratkaisuille ja palvelinkeskuksille.

MAASEUDULLA

RAKENTAMISEN VAPAUS VOI OLLA SUUREMPI JA ASUMISEN KUSTANNUKSET PIENEMMÄT

Kaupungistumisen myötä lisää infraa ja kiinteistöjä

Kiinteistöjen ja infrastruktuurin rakentaminen kasvaa ihmisten muuttaessa kaupunkiseuduille. Samalla kasvaa tarve maa- ja kiviaineksille sekä puutavaralle. Tiiviit ja kasvavat kaupungit edellyttävät suuria panostuksia mm. joukkoliikenteeseen ja katuinfrastruktuuriin. Kaupungistuminen lisää myös kaupunkien välistä liikennettä, jonka kestävyys turvaamiseksi on panostettava rataverkkoon.

Puurakentaminen yleistyy

Puurakentaminen on Suomessa kasvussa. Vapaa-ajan asunnoista lähes kaikki ovat puurakenteisia, mutta nyt myös kerrostaloissa on alettu hyödyntää enemmän puuta. Puurakentaminen on osa ilmastomuutoksen torjuntaa puun sitoessa hiiltä itseensä. Sahatavarana hyödynnettyä tämä hiili ei vapaudu ilmakehään. Vuoden 2019 loppuun mennessä yli kaksikerroksisia puisia asuinkerrostaloja on rakennettu Suomeen 87 kpl.

Puuinfo 2019

Uusia suuria energiahankkeita

Hiilineutraaliuteen ja kestäviin kaupunkiin siirtyminen luovat kysyntää maaseudun uusille energia- ja tietoinfrastruktuurihankkeille. Maa- ja metsätaloutta hyödyntävät biovoimalaitokset ovat yleistymässä ja tuulivoimaan investointiin jo vuosina 2016 ja 2017 lähes 2 mrd. €. Tuulivoimaloiden kannattavuuden parantuessa tuulivoimainvestointeja voidaan odottaa tehtävän yhä enemmän lähitulevaisuudessa.

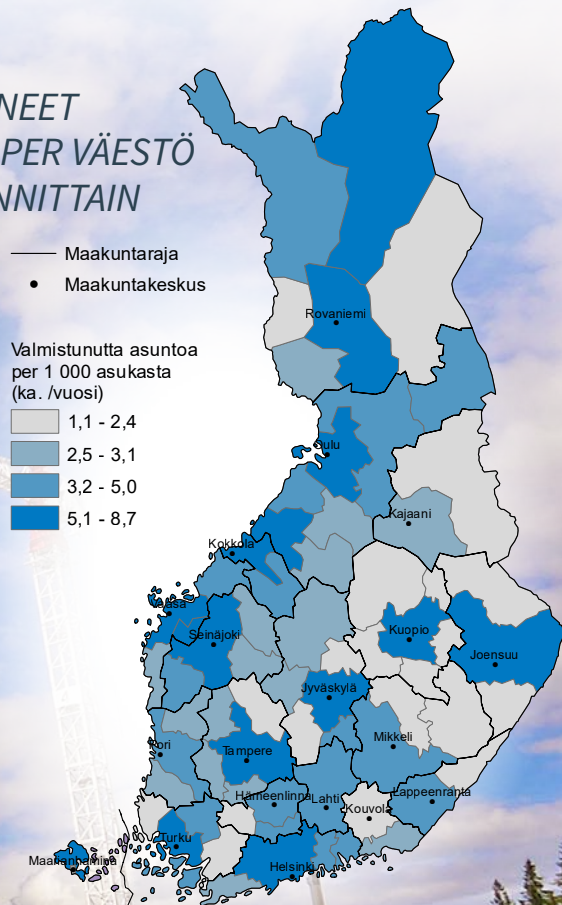
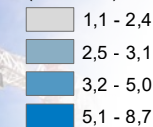
Suomen tuulivoimayhdistys

VALMISTUNEET ASUNNOT PER VÄESTÖ SEUTUKUNNITTAIN 2010-2017

Tilastokeskus

Maakuntaraja
Maakuntakeskus

Valmistunutta asuntoa
per 1 000 asukasta
(ka. /vuosi)

ILMIÖT

8. RAKENTAMINEN

TAMPEREEN KAUPUNGIN MAARAKENTAMISEN AINEKSET

Kiviaineksia hankitaan eri kiinteistö- ja infrastruktuuri-kohteisiin ympäri Pirkanmaata kaupunkialuetta ympäröivältä maaseudulta. Kiertotalous on vahvistuva trendi myös maarakentamisessa, mutta uusiomaanrakennus-ainesten käytön kasvattaminen ei silti poista kokonaan tarvetta kalliokiviainesten otolle.

**arviolta 1-1,5
milj. tonnia**

*Kalliomurskeen
käyttö*

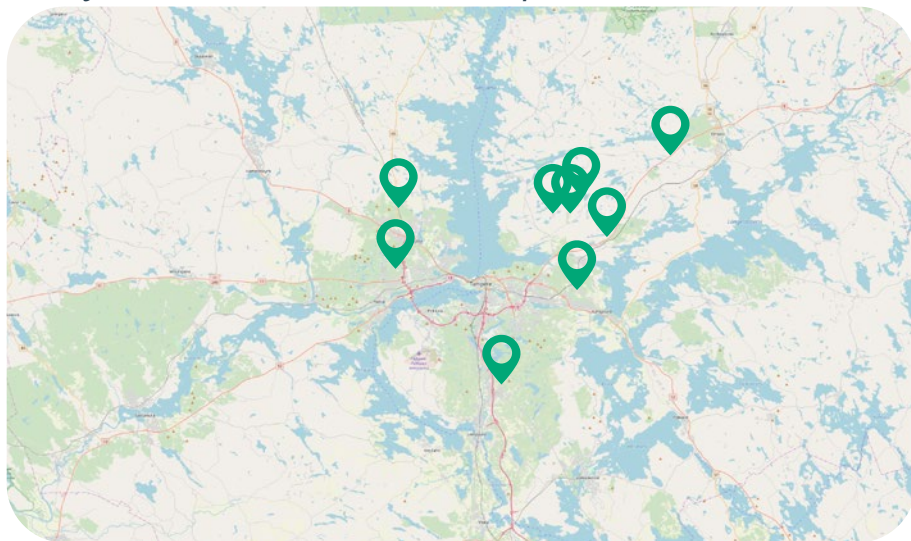
**15-30
kilometriä**

*Kalliokiviaineksen
kuljetusmatkat*

**30-50
kilometriä**

*Sora-aineksen
kuljetusmatkat*

*Osa Tampereen kaupungin
käyttämistä kiviaineksen ottopaikoista*

 Kiviaineksen ottopaikka

Tampereen kaupunki

PUUTA MAASEUDULTA - KESTÄVÄÄ RAKENTAMISTA KAUPUNGEISSA

Viihtyisää,
terveellistä ja
hengittävää

Paloturvallista

Ilmasto-
ystävällistä

Puu on paras ratkaisu hiilen-
sidonnan näkökulmasta.
Hiili sitoutuu puuhun
pitkäksi aikaa.

Hiilineutraali Helsinki 2035

Toimenpide 88: Kaupunki edistää
puurakentamista asemakaavoituksella.

Toimenpide 89: Kaupunki lisää
puurakentamista omissa hankkeissa.

**50 000 - 100 000
uutta työpaikkaa**

puurakentamista edistämällä eri
valmistusprosessin vaiheisiin, erityisesti
harvempaan asutuille seuduille, jossa sahat ja
puutuoteteollisuuden tehtaat sijaitsevat.

Kuva: Maarit Hohteri
Metsäteollisuus 2010. Puurakentaminen

9. PALVELUT

Palvelut mahdollistavat ihmisten asumisen ja elämisen niin maaseudulla kuin kaupungeissa. Tyypillisesti maaseudulla tai pienissä kuntakeskuksissa ei ole tarjolla kaikkia palveluita, vaan osa palveluista täytyy hakea lähimmästä kaupungista. Sama koskee sekä julkisia että yksityisiä palveluja. Toisaalta vilkkailla matkailu- tai mökkeilypaikkakunnilla dynaaminen väestö luo edellytyksiä kunnan vakituista asukasmäärää paremmalle palvelutarjonnalle. Väestön ikääntyessä mm. erilaisten terveys- ja hoivapalveluiden tarve kasvaa.

Palveluista myös kaupan rakenteet ovat muutoksessa. Verkkokauppa mullistaa markkinaa ja myymälärakenteen kehityksessä suurmyymälöiden määrä on todennäköisesti saavuttanut lakipisteensä. Uudet myymälät pyrkivät erikoistumaan ja tuomaan viihtyisän asiakaskokemuksen kuluttajille laadukkailla ja myös yksilöllisillä tuotevalikoimilla.

Etäterveyspalvelut helpottavat arkea

Myös terveyspalvelut ovat siirtyneet yhä enemmän verkkoon. Suojatun etäyhteyden kautta sairaanhoitaja tai lääkäri voi tehdä videon välityksellä tarkastuksia, jotka eivät vaadi fyysisiä tutkimuksia. Useat lääkäriasemat tarjoavat jo nyt tällaista palvelua ja tulevaisuudessa myös maaseudulla erityyppisillä terveystieteillä voidaan tarjota etädiagnoseja lääkärin tai hoitajan ollessa kaupungissa.

Verkkokauppa tuo uusia mahdollisuuksia

Verkkokauppa on voimakkaassa kasvussa ja myös elintarvikkeet ovat vähitellen siirtymässä verkkokauppaan. Käyttötavaroissa verkkokaupan osuus on jo merkittävä. Verkkokaupan myötä myös maaseudun yrittäjien tuotteille avautuvat laajat markkinat. Sekä kaupungeissa että maaseudulla erilaisten lähelle – palvelujen kehittäminen ja verkoston laajentaminen on kasvava trendi suorien loppuasiakkaille jakelun sijaan.

Kaupat palvelukeskittymien runkona

Perinteisten lähikauppojen palvelurakenne on muuttunut verkkokaupan myötä. Yhä useammin kaupan yhteydessä on pakettien noutopiste. Maaseudulla lähikauppojen ympärille on muodostumassa laajempia monipalvelukeskuksia, jotka voivat hyötyä palvelujen keskittymisestä.

Palvelut digitalisoituvat

Palveluiden digitalisointi on Suomessa hyvässä vauhdissa sekä valtion tasolla että kuntatasolla. Vuoden 2019 aikana valtio on jakanut 30 miljoonaa euroa kuntien digitalisaation kehittämiseen ja vuonna 2020 tuen suuruus on 40 milj. euroa. Esimerkiksi Kelan ja Postin digitaaliset palvelut ovat jo pitkälle kehittyneet, mutta mm. erikoissairaanhoidon palvelut ovat kehitystä jäljessä.

Kuntalehti 2019

**KOULUJEN JA
PÄIVITTÄISTEN
PALVELUJEN
OLEMASSAOLO
MAHDOLLISTAA
MAASEUDULLE
MUUTON**

Tyypillisiä lähimmästä kaupungista haettavia palveluja

- » Sairaalapalvelut
- » Erikoistavarakaupat
- » Kulttuuripalvelut
- » Liikuntapalvelut, esim. uimahalli ja jäähalli

ILMIÖT

CASE MÄNTYHARJU

6 000

vakituista asukasta

18 000

väkimäärä kesälomakaudella

200 km

päässä Helsingistä

5 000

mökkiä

4 henkilöä/mökki

Keskimäärin

Suomen 2. eniten

vapaa-ajan asuntoja
suhteessa vakituisiin asuntoihin

70%

mökkeilijöistä ulkopaikkakuntalaisia

*”Mökkiläisille tärkeää on
Mäntyharjun hitaampi
elämänrytmi, joka tuo
henkistä hyvinvointia.”*

**Vapaa-ajan asukkaiden ansiosta
kunnassa on pystytty ylläpitämään
hyvää palvelutarjontaa, vaikka
vakituinen väestöpohja on
vähentynyt**

9. PALVELUT

- » Mäntyharjulla mökkien varustelutaso on kasvanut, ja yhä useampi niistä on talviasuttava.
- » Mökille saavutaan tyypillisesti omalla autolla, mutta kuntaa on ryhdytty markkinoimaan myös pääkaupunkiseudun autottomien talouksien loma-asuntopaikkakunnaksi.
- » Vapaita asuntoja on tarjolla hyvien junayhteyksien varrella kunnan keskustassa.
- » Keskusta-asuntoja ovat ostaneet vapaa-ajanasunnoiksi myös vanhemmat pariskunnat, jotka ovat terveyssyistä joutuneet luopumaan syrjemmällä sijaitsevasta mökistään, mutta ovat silti halunneet jäädä Mäntyharjun loma-asukkaiksi.

Palvelut

- » Kolme päivittäistavarakauppaa
- » Käyttötavaraliikkeitä väkilukuun suhteutettuna runsaasti
- » Alko, kolme kuntosalia ja kaksi rautakauppaa
- » Elokvateatteri Kino ja kirjaston harrastevälinevuokraus

Matkailu

- » Mäntyharjussa on pitkälti liikunta- ja kulttuurimatkailua
- » Keskeisiä vetovoimatekijöitä ovat Repoveden kansallispuisto ja Taidekeskus Salmela
- » Kunnassa on avattu Itä-Suomen ensimmäinen padel-kenttä

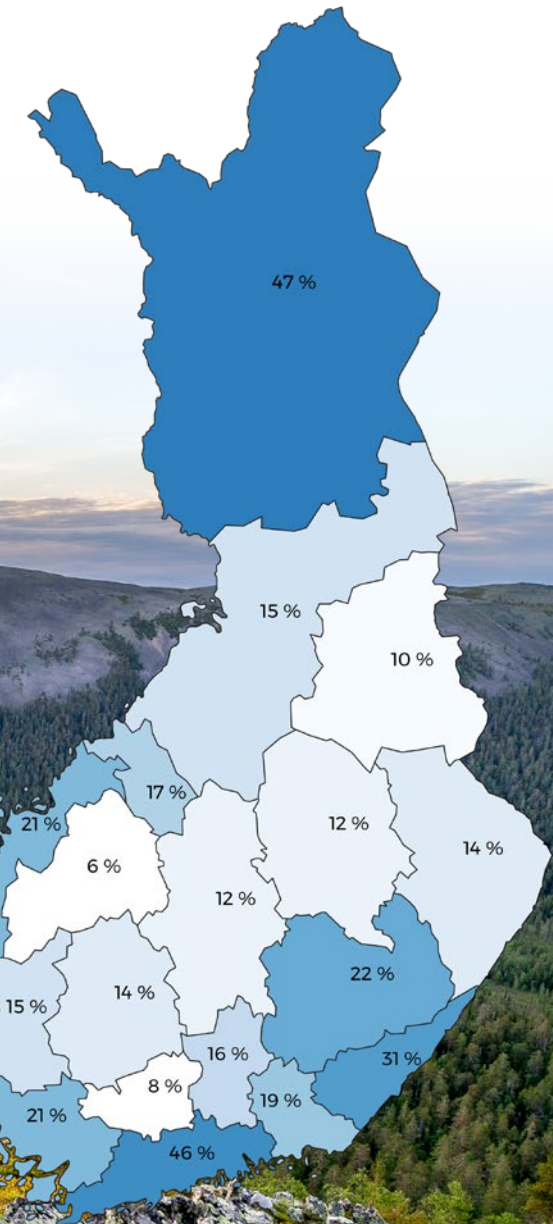

10. MATKAILU

Kaupungit yhdessä maaseudun kanssa tarjoavat Suomesta houkuttelevan kohteen niin kotimaisille kuin kansainvälisille matkailijoille. Kaupungeissa on tarjolla **palveluja ja kulttuuria** matkailijoille, mutta enemmistölle kansainvälisistä matkailijoista **Suomi on luontokohde**, jonka puhdasta ja rauhallista luontoa ihaillaan. Luonto ja urbaani ympäristö vahvistavat toisiaan. Suomen poikkeuksellisen laajat jokamiehen oikeudet mahdollistavat luonnosta nauttimisen kaikille.

Kaupungit toimivat kansainvälisen matkailun portteina, joista matkailijoita voidaan ohjata sujuvilla matkaketjuilla kohti maaseutua. Matkaketjut palvelevat matkailijoiden ohella paikallisia asukkaita ja työssäkäyviä.

*Ulkomaisten yöpyjien osuus
kaikista yöpyjistä 2019*

Matkailun päästöjen kompensointi

Matkailu tuottaa päästöjä, kun kohteeseen yleensä lennetään ja paikan päällä kulutetaan energiaa. Tämän hiilijalanjäljen kompensointi on yleistymässä. Esimerkiksi Finnair tarjoaa päästökompensaatiota. Kompensointi tapahtuu konkreettisesti maaseudulla mm. metsityksen avulla.

Pitkiä matkoja pyritään myös välttämään. Matkaillaan enemmän kotimaassa ja lähiseudulla ja nautitaan lähituotannosta.

Finnair

Luontomatkailu on suosiossa

Suomen luonto ja sen virkistyskäyttö on matkailun tärkeimpiä vetovoimatekijöitä. Luonnonläheinen matkailu metsissä ja vesistöissä sekä uniikit kokemukset on mm. Lapin matkailun suosion takana. Kansainvälisillä markkinoilla potentiaalisimmat teemat ovat vaellus, pyöräily, maastopyöräily, melonta ja eläintenkatseilu (wildlife).

Business Finland

Uusi luksus muuttaa matkailua

Perinteisen luksuksen käsitys on muuttunut kullasta, kimalluksesta ja kaviaarista eli alleviivaavasta luksuksesta palvelujen ainutlaatuisuuteen, korkeatasoiseen jakamistalouteen, tietoiseen kuluttamiseen sekä persoituun hyvinvoinnin ja kokemusten elämyksellisyyteen.

Aitous ja paikallisuus ovat valttia, jota sekä suomalaiset maaseudut että kaupungit voivat tarjota.

Business Finland

ILMIÖT

VISIT FINLANDIN KUUSI MATKAILIJOIDEN KOHDERYHMÄÄ

Aktiiviset
seikkailijat

Luonnon ihmeiden
metsästäjät

Luonto-
nautiskelijat

City-
breikkaajat

Aitousen
etsijät

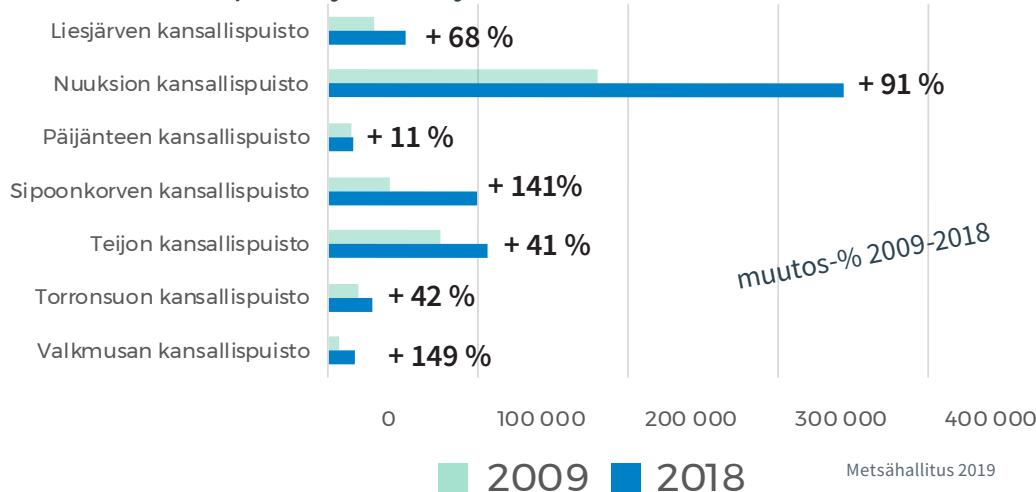

Suomalaisen
luksuksen etsijät

Business Finland 2019

2h ajomatkan päässä Helsingistä sijaitsevien
kansallispuistojen kävijämäärien muutos 2009-2018

PÄÄKAUPUNKISEUDUN MATKAILU

Kaupungin matkailukohteet

Nähtävyydet

Kulttuuritarjonta ja tapahtumat

Ravintolat

Merelliset maisemat

Urbaani ympäristö

Kaupalliset palvelut

Ympäröivän maaseudun matkailukohteet

Kansallis- ja luonnonpuistot

Muut luontokohteet ja aktiviteetit –
veneily, retkeily, marjastus, metsästys, kalastus,
maastopyöräily, valokuvaus, safarit yms.

Maaseutumatkailu ja -majoitus –
hät, kokoukset, tapahtumat, rettiit

MAASEUTUJEN & KAUPUNKIEN SYMBIOOSI

ENERGIA JA RAVINTO SYMBIOOSIN KESKIÖSSÄ

*Maaseudun rooli energian ja ravinnon
tuottajana vahvistuu*

Kaupungistuminen kasvattaa kysyntää

Uusiutuva energia ja lähiruoka kasvutrendejä

ELÄMÄNTAVAT MURROKSESSA

*Korkea elämänlaatu ja elämyksellisyys
yhä tärkeämpiä*

*Suomalaisilla kaksoisidentiteetti:
kaupunkilaisuus ja maalaisuus*

*Luontoarvot ja virkistys tärkeitä arjessa ja
matkailussa*

RAAKA-AINEIDEN TARVE SÄILYY

Vientiteollisuus luo elinvoimaa koko Suomelle

*Teollisuuden ja rakentamisen raaka-ainetarve
säilyy - käyttötavat monipuolistuvat*

*Metsien merkitys on monipuolinen: energia,
omistus, vienti, puurakentaminen,
puun uudet käyttökohteet ja virkistyskäyttö*

